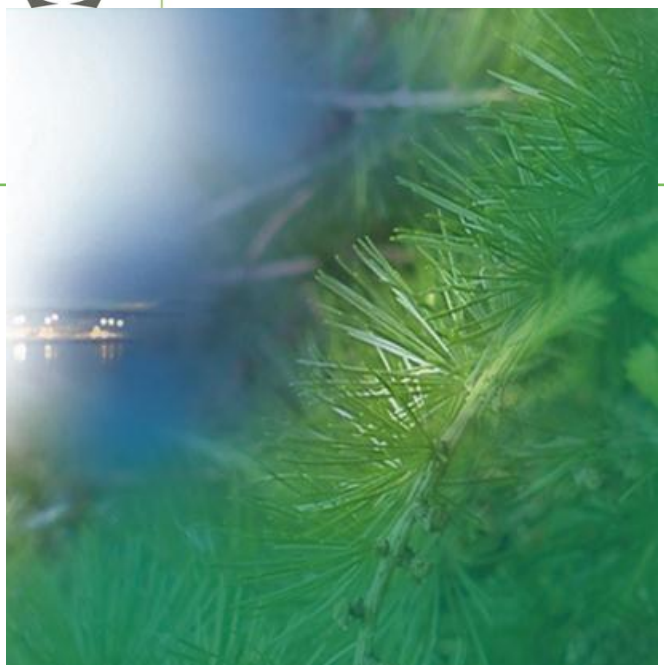
REGIONALE FORSKNINGSFOND
NORD-NORGE

ÅRS RAPP ORT

2014

Innhold

1. Sammendrag 3
2. Regionale utfordringer 4
3. Mål og måloppnåelse 4
4. Styre og sekretariat 6
5. Hovedinnretning på fondets arbeid 7
5.1 Utlysninger i 2014 7
5.1.1 Søknadstyper 7
5.1.2 Våren 2014 7
5.1.3 Høsten 2014 8
5.1.4 Løpende Utlysninger 8
6. Aktiviteter i perioden 8
6.1 Styrets arbeid 8
6.1.2 Samarbeidet med VRI-programmet 9
6.1.3 Samarbeidet med Forskningsrådet 10
6.1.4 Informasjonsaktiviteter 10
6.1.5 Mobiliseringsaktiviteter 10
6.1.6 Tiltak for å nå spesielle målgrupper 11
6.1.7 Internasjonalisering av nordnorsk forskning 13
7. Økonomi 14
7.1 Økonomisk ramme 14
7.2 Administrasjonskostnader 14
7.3 Resultatregnskap 14
7.3 Tildelinger til prosjekter 15
8. Utlysninger og tildelinger 16
8.1 Søkning til fondet – erfaringer og profil 16
8.2 Tildeling til prosjekter 17
8.3 Rapportering fra prosjekter 17
Kjønn på prosjektledere og prosjektansvarlig 17
Vitenskapelige artikler og annen publisering 18
Seminarer, konferanser og fagmøter 19
Annen formidling (presse, web, etc.) 19
Rekruttering til andre virkemidler 19

1. Sammendrag

Det regionale forskningsfondet - Fondsregion Nord-Norge (RFFNORD) ble etablert 1. januar 2010, og består av Nordland, Troms og Finnmark. Troms er vertsfylke, og Nordland og Finnmark har delansvar for sekretariatsfunksjonen.

Årsrapporten for 2014 tar først for seg generelle regionale utfordringer, etterfulgt av mål og måloppnåelse for Regionale forskningsfond Nord-Norge. Så presenteres sammensetningen av fondets styre og sekretariat, hovedretningen på fondets arbeid, med fokus på utlysningene som har vært gjennomført i 2014, i tillegg til aktiviteter i perioden. Sistnevnte kapittel legger fram styrets arbeid, samarbeid med VRI-programmet og Forskningsrådet, informasjons- og mobiliseringsaktiviteter[1], tiltak for å nå spesielle målgrupper, henholdsvis det samiske miljøet og bedrifter, og til slutt internasjonalisering av nordnorsk forskning. Rapporten presenterer deretter fondets økonomi og regnskapstall, for tilslutt å fokusere på utlysninger og tildelinger i 2014[2]. Det siste kapittelet legger frem en oppsummering av resultater fra prosjekter som ble igangsatt, var under gjennomføring eller ble avsluttet i 2014. Her er fokus på fondets søknads- og tildelingsprofil, kjønnsbalanse på prosjektledere og administrativt ansvarlige, formidlingsresultater[3] og regionalt, nasjonalt og internasjonalt samarbeid i prosjektene.

Det ble gjennomført ti faste utlysninger av forskningsmidler i 2014, syv med søknadsfrist i april og tre i oktober. Fondsregion Nord-Norges utlysninger for våren omfattet regional kvalifiseringsstøtte innen temaene nordnorsk reiseliv, fiskeri, havbruk, algeproduksjon, landbruk, arktisk landbruk, olje og gass, samt energi- og prosessindustri, regionale forskerprosjekter med tema «*Arealutfordringer – forskning på bergverk og havbruk*» og regionale forsker- og bedriftsprosjekter med tema «*nordnorsk leverandørindustri*». Utlysningene for høsten omfattet regional kvalifiseringsstøtte, samt regionale offentlige og bedriftsprosjekter med valgfri tematikk.

I tillegg deltok Fondsregion Nord-Norge i fire fellesutlysninger med andre regionale forskningsfond. Våren 2014 gikk fondsregionene Nord-Norge, Midt-Norge, Vestlandet og Innlandet sammen om utlysningen *«blå-grønn bioteknologi»* innenfor søknadstypen regionale bedriftsprosjekter, med samtlige andre fondsregioner sammen om utlysningene «*tjenesteinnovasjon i kommunal sektor*» innenfor søknadstypen regionale offentlige prosjekter, i tillegg til utlysningen «*bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi*» innenfor søknadstypene regionale bedriftsprosjekter og offentlige prosjekter.

RFFNORD lyste også i 2014 ut løpende kvalifiseringsstøtte rettet mot bedrifter og internasjonale forskningsprogrammer. Dette er utlysninger som går kontinuerlig uavhengig av oppsatte søknadsfrister, og kan søkes på til midlene for kalenderåret er brukt opp.

[1] Se vedlegg 1 for fullstendig liste over informasjons- og mobiliseringsaktiviteter.
[2] Se vedlegg 2 for oversikt over 2014 prosjekter fordelt på sektor.
[3] Se vedlegg 3 for liste over publikasjoner rapportert inn til Fondsregion Nord-Norge fra prosjekter.

2. Regionale utfordringer

Det finnes mange fellesnevnere, men også ulike regionale forutsetninger innad i fondsregion Nord-Norge. Det er verdt å merke seg at Nord-Norge har 6% av landets samlede FoU-aktivitet[4]. Dette skyldes særlig en sterkt utbygget UH-sektor der regionen har 12 % av samlet aktivitet innenfor sektoren. Det er spesielt aktiviteten ved UiT – Norges arktiske universitet som trekker opp, mens FoU-aktiviteten utenfor Tromsø-regionen varierer i styrke.

En fellesnevner for Nordland, Troms og Finnmark er en forholdsvis liten andel FoU-aktivitet i næringslivet, med bare 2 % av landets samlede FoU-aktivitet. Men også her er det betydelige regionale forskjeller innad i Nord-Norge, hvor Finnmark skiller seg ut med lite forskningsutførende næringsliv, og kommer svakt ut sammenlignet med Nordland og Troms.

Offentlig sektor i Nord-Norge har liten erfaring i å bruke FoU som egenutvikling. Dette gjenspeiles antall innvilgede prosjekter i RFFNORD, og der en offentlig aktør står som prosjektansvarlig. Det er likevel verdt å merke seg at offentlige virksomheter er samarbeidspartnere til flere forskningsprosjekter slik at dette bildet ikke kan tolkes entydig negativt. Et viktig satsingsområde framover vil uansett være å stimulere til et forsterket samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor, UH-sektor og etablerte FoU-institusjoner.

3. Mål og måloppnåelse

Aktiviteter og resultater i 2014 må vurderes i forhold til hovedmålene for de regionale forskningsfondene, samt målene som ble vedtatt i den felles FoU-strategien for Regionale forskningsfond Nord-Norge.

Hovedmål for alle de regionale forskningsfondene er å:

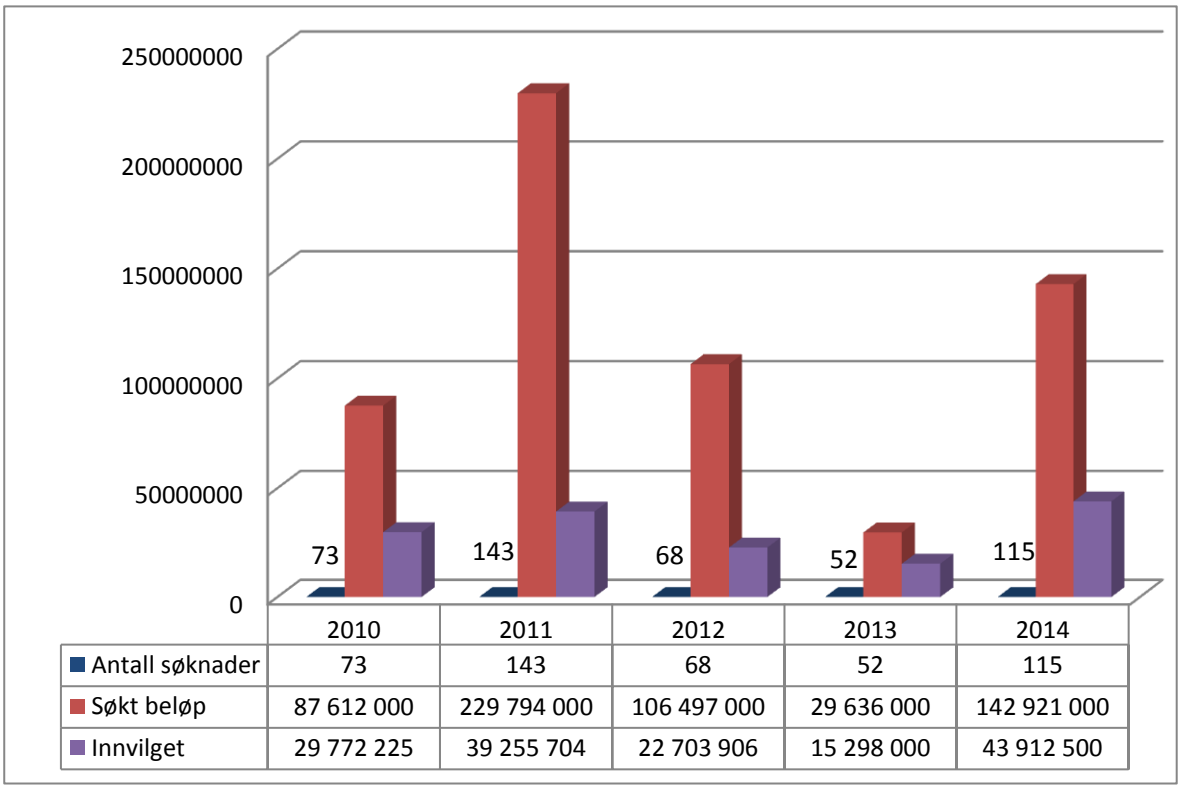
- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling
- Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene
- Bidra til utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene
- Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i forhold til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter
- Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter

Fondsregion Nord-Norge vektlegger regional relevans i vurderingen av samtlige søknader, og støtter i den sammenheng prosjekter med problemstillinger som styrker regional innovasjon og utvikling. På den måten innvilger styret for RFFNORD søknader som kanskje ikke ville blitt prioritert i samme grad hos en nasjonal virkemiddelaktør. Fondet mobiliserer til økt FoU-innsats i regionen gjennom aktiviteter beskrevet i kapittel 6, og tilfanget av søknader tyder på at fondet har oppnådd god forankring i landsdelen. En indikator på at Regionale forskningsfond Nord-Norge bidrar til utvikling av gode, konkurransedyktige FoU-miljøer i regionen er den generelt gode kvalitet på søknadene som kommer igjennom til panelvurdering. Styret for Fondsregion Nord-Norge ønsker å fortsette arbeidet med å mobilisere, samt forbedre kvaliteten på søknader fra, næringslivet og offentlig sektor. Fondet

[4] Sluttrapport fra følgeevalueringen av regionale forskningsfond – ny infrastruktur for regional forskningsforvaltning. Rapport 45/2013.

vil derfor, sammen med eierfylkene, fortsette innsatsen for å bidra til interesse i disse målgruppene. I dette ligger også kontinuerlig mobiliserings- og informasjonsarbeid, samt at fondet må bidra, sammen med andre regionale aktører, til å skape arenaer for søknads-skriving og prosjektutvikling. Styret ser også viktigheten av å stimulere til samarbeid og koblinger mellom etablerte forskningsmiljø og bedrifter og offentlige virksomheter i regionen, samt at det er ønskelig med fortsatt mobilisering mot internasjonale programmer. Disse målsetningene tas med i fondets videre arbeid.

Figur 1: *Utvikling av søknadsmengden for RFFNORD 2010-2014*

	2010	2011	2012	2013	2014
Antall søknader	73	143	68	52	115
Søkt beløp	87 612 000	229 794 000	106 497 000	29 636 000	142 921 000
Innvilget	29 772 225	39 255 704	22 703 906	15 298 000	43 912 500

Regionale forskningsfond Nord-Norge har fem innsatsområder i sin nåværende handlingsplan, som er fondets virkemidler for å kunne oppnå de overnevnte hovedmålene.

Innsatsområder:

1. Forskning som forsterkning av regionens satsinger
2. Mobilisering av nordnorsk næringsliv
3. Mobilisering av offentlig sektor
4. Styrkning av nordnorsk kompetanse gjennom forskning
5. Internasjonalisering av nordnorsk forskning

Fondsstyret skal ved utlysninger velge et eller flere av innsatsområdene underveis i strategiperioden, og foreta ytterligere spissinger av temaer i utlysningstekstene.

Tematiske satsningsområder:

1. Nordnorsk folkehelse, velferds- og levekårsforskning
2. Samiske rettigheter, samfunnsutvikling og levekår

3. Arealproblematikk og arealutfordringer
4. Teknologi og infrastruktur
5. Biologisk mangfold, økologi og faunaforvaltning
6. Effekter av klimaendringer og miljøforurensning

Disse tema gjenspeiles i utlysningene Regionale forskningsfond Nord-Norge har hatt i 2014.

4. Styre og sekretariat

Styret for RFFNORD består av 9 representanter med 2 representanter fra hvert av fylkene, 2 statlige representanter og 1 representant for Sametinget. Sekretariatet består av 2, 5 stillinger, hvor vertsfylket Troms har 1,5 stillinger inkludert sekretariatsleder i 100 % stilling, mens Nordland og Finnmark har 0,5 stilling hver. Fylkestingene i Nordland, Troms og Finnmark har for perioden 2012-2015 oppnevnt følgende medlemmer til styret for Fondsregion Nord-Norge:

Tabell 1: *Styret i Fondsregion Nord-Norge 2012-2015*

Styreverv	Navn	Stilling	Oppnevnt av
Styreleder	Ketil Rye	Technology Manager Alcoa, Mosjøen	Nordland
Nestleder	Toini Løvseth	Daglig leder, Samarbeidende kraftfylker	Troms
Styrerepresentanter	Kjersti Markusson	Rektor, Liland skole, Evenes	Nordland
	Widar Skogan	Gårdbruker/ Politiker	Troms
	Frank Kristiansen	Daglig Leder, Båtsfjordbruket	Finnmark
	Trine Kvidal	Seniorforsker, Norut Alta	Finnmark
	Eva Josefsen	Forsker, Norut	Sametinget
	Wenche Poppe	Adm. dir. TTO NORD AS	Statlig representant
	Audun Sandberg	Professor, Universitetet i Nordland	Statlig representant
Numeriske vararepresentanter	Ingvild Wartiainen	Kirkenes kompetansesenter	Finnmark
	Tor Stafnes	Ass. Fylkesmann	Finnmark
	Geir Richardsen	Letesjef Statoil Hydro Harstad	Troms
	Reidun L. Traasdahl Nilsen	Daglig leder, Målselv Fjellandsby	Troms
	Mona Lindal	Selvstendig næringsdrivende	Nordland
	Tomas Norvoll (perm.)	Fylkesrådsleder, Nordland	Nordland
	Kevin Johansen	Rådgiver, Universitetet i Nordland	Sametinget
	Kjell Olsen	Forsker, UiT – Finnmarksfakultetet	Statlig representant
	Trond Slettbakk	Adm. Dir. Kunnskapsparken Nord AS	Statlig representant

5. Hovedinnretning på fondets arbeid

Fondets aktiviteter og utlysninger er forankret i handlingsplan for Fondsregion Nord-Norge gjeldende for 2014. Handlingsplanen er i tråd med FoU-strategien (bestillingsbrevet) fra fylkeskommunene og rulleres årlig. Handlingsplanen prioriterer bruken av fondsmidlene i henhold til tematikk, målgrupper og vektlegging av de ulike søknadstypene, og hvilke satsingsområder som skal prioriteres ved utlysning av forskningsmidler i løpet av året. Eierfylkene vedtok i mars 2013 ny felles FoU-strategi for fondet gjeldende 2013-2016. Fondsstyret lyser ut søknadstyper og innsatsområder som lagt opp til i bestillingsbrevet fra fylkeskommunene, og vil fremover følge nye bestillingsbrev og lyse ut forskningsmidler i tråd med disse.

5.1 Utlysninger i 2014

2014 var et aktivt år med seks faste utlysninger samt løpende kvalifiseringsstøtte rettet mot bedrifter og internasjonale forskningsprogrammer. I tillegg deltok RFFNORD i fire fellesutlysninger med andre fondsregioner. Siden oppstarten i 2010 har hovedmengden av søknader kommet fra etablerte FoU-institusjoner. Fondsstyret har imidlertid ønsket en større satsing rettet mot bedrifter og offentlige virksomheter, og mye ressurser ble i 2014 satt av til mobilisering av de nevnte sektorene. I 2014 var fem hovedutlysninger rettet inn mot disse to søknadstypene.

5.1.1 Søknadstyper

5.1.2 Våren 2014

Våren 2014 ble det utlyst **«Regional kvalifiseringsstøtte»** innen ressursbasert næringsutvikling og reiseliv med en økonomisk ramme på NOK 2 000 000. Det ble også lyst ut **«Regionale forskerprosjekter»** innen bergverk og havbruk. Rammen var NOK 9 000 000. Formålet var å styrke kunnskapen om arealutfordringer/arealproblematikk innen bergverk og mineralindustri og/eller havbruk i Nord-Norge. Styret hadde også utlysning til søknadstypen **«Regionale bedriftsprosjekter»** og **«Regionale offentlige prosjekter»** innenfor temaene bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi. Det var et ønske om å stimulere til forskningsdrevet innovasjon som kunne bidra til en miljøforsvarlig bærekraftig ressursutnyttelse både gjennom offentlige og private tiltak. Total ramme for disse to utlysningene var NOK 15 000 000. To utlysninger til søknadstypen **«Regionale forskerprosjekter»** og **«Regionale bedriftsprosjekter»** innen temaet nordnorsk leverandørindustri med en ramme på NOK 18 000 000 ble lyst ut våren 2014 innen områdene olje- gassvirksomhet, kraft, bergverk, akvakultur og prosessindustri. Denne utlysningen var opprinnelig planlagt høsten 2013, men ble utsatt til våren 2014 mht behovet for å få gjennomført en grundig mobilisering av søkermiljøene i forkant.

Regionale forskningsfond Nord-Norge var også med på fire fellesutlysninger med andre fondsregioner. Den ene utlysningen var til søknadstypen «**Regionale bedriftsprosjekter»** innen tema «*blå-grønn bioteknologi*». Dette var en fellesutlysning med RFF Midt-Norge, RFF Vestlandet og RFF Innlandet, med et total ramme på NOK 8 500 000. Den andre fellesutlysningen var sammen med samtlige av de andre fondsregioner innen søknadstypen **«Regionale offentlige prosjekter»** med tema «*tjenesteinnovasjon i offentlig sektor*». Total ramme for denne utlysningen var NOK 15 000 000. Til slutt deltok Fondsregion Nord-

Norge i fellesutlysningene «**Regionale bedriftsprosjekter» og «Regionale offentlige prosjekter»** med tema *«bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi»*, også med samtlige av de andre fondsregionene. Samlet ramme for de to sistnevnte utlysningene var NOK 15 000 000.

5.1.3 Høsten 2014

Høsten 2014 lyste fondsstyret ut NOK 2 500 000 **«Regional kvalifiseringsstøtte»** hvor både universitet- og høyskoler, forskningsinstitutter, offentlige virksomheter og bedrifter kunne stå som hovedsøker. Det ble ikke angitt nærmere tematiske begrensninger utover at søknaden måtte treffe innsatsområdene i FoU-strategien. Det ble også lyst ut søknadstypen **«Regionale bedriftsprosjekter»** med en total ramme på NOK 9 000 000 hvor søker ble oppfordret til å utløse FoU-aktivitet med formål å øke lønnsomheten og konkurransekraften gjennom forskningsdrevet innovasjon. Til utlysningen **«Regionale offentlige prosjekter»** ble det lyst ut en total ramme på NOK 9 000 000. Søkerne ble spesielt utfordret til å komme med problemstillinger som beskriver hvordan prosjektets oppnådde resultater kan implementeres, spres og forankres i regionen slik at prosjektet kan generere nytteverdi for offentlig statlig og kommunal forvaltning i Nord-Norge.

5.1.4 Løpende Utlysninger

Fondsstyret ønsket også i 2014 å videreføre **«Løpende kvalifiseringsstøtte for bedrifter»** samt utlysningen **«Løpende regional kvalifiseringsstøtte til EU- og internasjonale prosjekter».** Disse ordningene har vist seg å være viktige og velfungerende virkemidler selv om innvilgelsesgraden for «løpende regional kvalifiseringsstøtte til EU- og internasjonale prosjekter» har vært lavere i 2014 enn ønskelig. Tilbakemeldingene fra søkere er at dette tilbudet er en dynamisk ordning, og en enkel inngangsport hvor søker får vurdert sin søknad isolert og ikke i konkurranse med andre søkere. Fondsstyret vedtok i handlingsplanen for 2014-2015 å videreføre ordningen med de overnevnte løpende utlysningene i tillegg til at det ble åpnet for en løpende kvalifiserings-støtteutlysning for offentlig sektor. Tilgjengelige midler for hver av de tre løpende utlysningene er NOK 1 000 000 per kalenderår. Ettersom den løpende utlysningen for offentlig sektor ikke kom i gang i 2014 blir det NOK 2 000 000 tilgjengelig for 2015 på denne utlysningen.

---

6. Aktiviteter i perioden

6.1 Styrets arbeid

Det har vært avholdt to styremøter i 2014.
Styremøtet i juni ble avholdt i Kristiansand i forbindelse med årskonferansen for det regionale forskningsfondet. S*tyremøtet i september* ble avholdt i Hammerfest.

Styrets arbeid omfatter alt fra beslutninger om fordeling av forskningsmidler, tekster for utlysning av midler til forskningsprosjekter, handlingsplan for fondets utlysninger, oppfølging av prosjekter, økonomistyring og eventuelle andre saker som berører fondet. Styreledelsen deltar også sammen med de øvrige fondene i landet ved disponering og tildelinger til fellesutlysninger fra «15%-potten».

En av de viktigste problemstillingene, som styret har befattet seg med, er hvorvidt prosjektene som fondet finansierer fører til de ønskede resultater. I tillegg til fondets rapporteringer fikk styret presentert NIFUs evaluering på årskonferansen som bekreftet at fondene fungerer godt i forhold til regionale utviklingsmål.
Rutinen med å presentere prosjekter i styremøter ble fulgt opp i styremøtet i september ved en presentasjon av kvalifiseringsstøtte-prosjektet *"Bedre letemetoder for teinefangst av kongekrabber i Barentshavet".* Både gjennom informasjon fra enkeltprosjekter, slik forannevnte presentasjon er et eksempel på, og gjennom rapporteringer vil styret rutinemessig opprettholde resultatfokus på prosjektene.

Gjennom løpende utlysninger har styret prioritert viktige mål om økt mobilisering for å få flere internasjonale forskningsprosjekter, flere bedrifts- og offentlige prosjekter. Et viktig tema i styremøtene har vært utfordringer som søkerne har stått overfor spesielt ved søkning på internasjonale kvalifiseringsprosjekter. Dette gjelder både formelle og innholdsmessige krav ved søknadsutformingen. Problemstillingen som styret her har grepet fatt i har bidratt til at flere søker på prioriterte områder for fondet. Flere av styrets medlemmer deltok på et dialogmøte i Tromsø i oktober mellom Utenriksdepartementet, Forskningsrådet og RFFNORD. Her var det fokus på regionale strategier for bruk av EUs programmer for forskning og innovasjon, herunder hvilken rolle regionalt forskningsfond kan ha for å øke deltakelsen på EUs programmer for forskning og innovasjon.

Styret har også viet samisk fokus økt oppmerksomhet. Kontakt og dialog med samiske miljøer ansees som viktig, både for å avdekke behov og informere om mulighetene som ligger innenfor fondet.

Under styremøtet i september var det omvisning på Melkøya og Polarbase i Rypefjord. I tillegg fikk styret orienteringer om Arena-programmet Arktisk vedlikehold og Barents NaturGass. På denne måten fikk styret informasjon om regionale muligheter på konkrete områder.

6.1.2 Samarbeidet med VRI-programmet

Fondsregion Nord-Norge har kontinuerlig samarbeid og dialog med VRI-programmet til Forskningsrådet i Nordland, Troms og Finnmark. Blant annet gjelder dette felles mobiliseringsarbeid, noe som åpner for muligheten til å veilede søkere mot det mest hensiktsmessige virkemiddel for dem ut i fra hvor moden de er for FoU. En av hovedaktivitetene i 2014 har vært planlegging av en felles kompetansemeklerarena. I den sammenheng ble det avhold møte mellom RFFNORD-sekretariatet og koordinatorene for VRI Nordland, Troms og Finnmark i juli i Tromsø. I tillegg til diskusjon av en slik samling var informasjonsutveksling mellom programmene og orientering om ny VRI-periode og satsinger i de nye prosjektene på agendaen. Konklusjonen av dette arbeidet var at det mest gjennomførbare vil være å avholde fylkesvise kompetansemeklerarenaer, og dette arbeidet videreføres i 2015. I tillegg til fellesmøter samarbeider også RFFNORD og VRI-programmet tett på fylkesvise arenaer, spesielt i forhold til informasjons- og mobiliseringsarbeid.

6.1.3 Samarbeidet med Forskningsrådet

Regionale forskningsfond Nord-Norge har et tett samarbeid med Forskningsrådet på flere områder, spesielt den regionale avdelingen og de regionale representantene.

Forskningsrådets regionale representanter for Nordland, Troms og Finnmark er invitert til fondets styremøter, de er deltakere i panelvurdering av RFFNORDs kvalifiseringsstøtte-søknader, de konsulteres i forhold til utlysningstekster, og man har et tett samarbeid omkring felles mobilisering mot Horisont-2020, av næringslivet og offentlig sektor. I 2014 ble det etablert jevnlige, faste møter med lyd/bilde kommunikasjon angående fellesoppgaver og arrangement mellom de regionale representantene og sekretariatet i RFFNORD.

Det er også god dialog mellom Regionale forskningsfond Nord-Norge og Forskningsrådets regionale avdeling. Samarbeid gjelder for eksempel felles nettbaserte systemer for søknadsbehandling, søknadsvurdering og kvalitetssikring av saksbehandlingsprosedyrer i fondet. I den sammenheng deltar sekretariatet jevnlig på kurs og læringsarenaer i regi av Forskningsrådet, for eksempel om verktøy for søknadsmottak og -behandling (eVurdering) og publiseringsverktøy for nettsidene (Web Center). I tillegg har fondet deltatt på kurs i bruk av sosiale media i regi av Forskningsrådet.

6.1.4 Informasjonsaktiviteter

Fondssekretariatet har gjennomført en rekke informasjonsaktiviteter i løpet av 2014. Dette gjelder både informasjonsmøter med forskningsmiljø og -institutt, i tillegg til møter med enkeltbedrifter for å orientere om relevante virkemidler for dem.

Forskningsinstitusjoner Regionale forskningsfond Nord-Norge har vært i møter med inkluderer NOFI, Nofima, Havforskningsinstituttet, Akvaplan Niva, Biotech North, Sintef Nord, Norut Narvik, Høgskolen i Narvik og Bioforsk. Bedrifter/ næringshager/ inkubatorer RFFNORD har vært i møte med inkluderer Norinnova, Kunnskapsparken Nord, Nettverk Finnmark, Aker Solutions, HABU Tec, Narvik, 2k tools, 2ktech, Pumpeteknikk Nord AS, Melbu Systems AS, NorLense AS, SMV Hydraulic AS, Mithras, Hermetikken Næringshage, Varangerhuset Generrasjonshage AS, Intek Lyngen, Nergård, Narvik Composite, Forskningsparken i Narvik, Hadsel vekst, Torgar næringshage, og næringshagene i Halti, Målselv, Harstad og Senja.

Når det gjelder offentlig sektor har fondet blant annet vært i møte med Finnmark fylkeskommune angående mobilisering av offentlig sektor, møte med Narvik kommune med informasjon om utlysninger høsten 2014 og muligheter i RFFNORD, møtt Alta og Andøy kommune angående spesifikke prosjekter, og det ble holdt foredrag om Fondsregion Nord-Norge på Tromskonferansen i oktober 2014. Informasjon mot og mobilisering av offentlig sektor er imidlertid noe sekretariatet i RFFNORD kommer til å intensivere, da det er ønskelig med flere søknader og søknader med høyere kvalitet fra denne målgruppen, og planer for dette arbeidet er lagt inn i årsplanen for 2015.

6.1.5 Mobiliseringsaktiviteter

Fondsregion Nord-Norge har i 2014 hatt spesielt fokus på mobilisering av næringslivet, næringshagene og inkubatorer, i tillegg til mobilisering mot det samiske miljøet, både rettet mot Sametinget og Samisk høgskole. I forhold til mobilisering av bedrifter har fondet

samarbeidet både med Forskningsrådet og Innovasjon Norge. RFFNORD har deltatt på en mobiliseringsturné i næringshagene i Troms i samarbeid med Forskningsrådet, Innovasjon Norge og SIVA, og har hatt prosjektutviklingsmøte i Finnmark i samarbeid med Forskningsrådet, Bioforsk og bedrifter. På tilsvarende måte deltok RFFNORD i Nordland og møtte både bedrifter og offentlige aktører. På noen steder mobiliserte Forskningsrådet på vegne av RFFNORD. Både i Bodø og Svolvær deltok RFFNORDs på Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF) kurs i FoU og virkemiddelbruk for fiskeri og havbruksbedrifter, sammen med NFR, Innovasjon Norge, VRI og fylkeskommunen.
Her ble det både informert om de ulike virkemidlene og arbeidet mot konkrete prosjektcase i bedriftene. I Nordland har sekretariatet møtt bedrifter enkeltvis, i mindre grupper og i større forsamlinger. Størst effekt av mobiliseringsarbeidet har vært når antallet bedrifter ikke har blitt for stor. Det som er spesielt interessant i denne sammenheng er at det er en korrelasjon mellom bedrifter fondssekretariatet har vært i kontakt med og innvilgede søknader fra bedrifter. Dette indikerer at informasjon om fondet og veiledning i forhold til søknadsprosessen kan føre til igangsetting av FoU-prosjekter i næringslivet. Eksempler på slike prosjekter er "*Hvordan lykkes stort som små?*" hos Hermetikken Næringshage i Finnmark, som fikk innvilget kvalifiseringsstøtte på den løpende utlysningen mot bedrifter i 2014, prosjektet "*I kokkens fotspor - på jakt etter kvalitet og spesialitet*" hos Stiftelsen norsk sjømatsenter, som fikk innvilget søknad på samme utlysning, og FoU-prosjektet "Automatisert produksjon av kompositttruller" hos Narvik Composite [5].

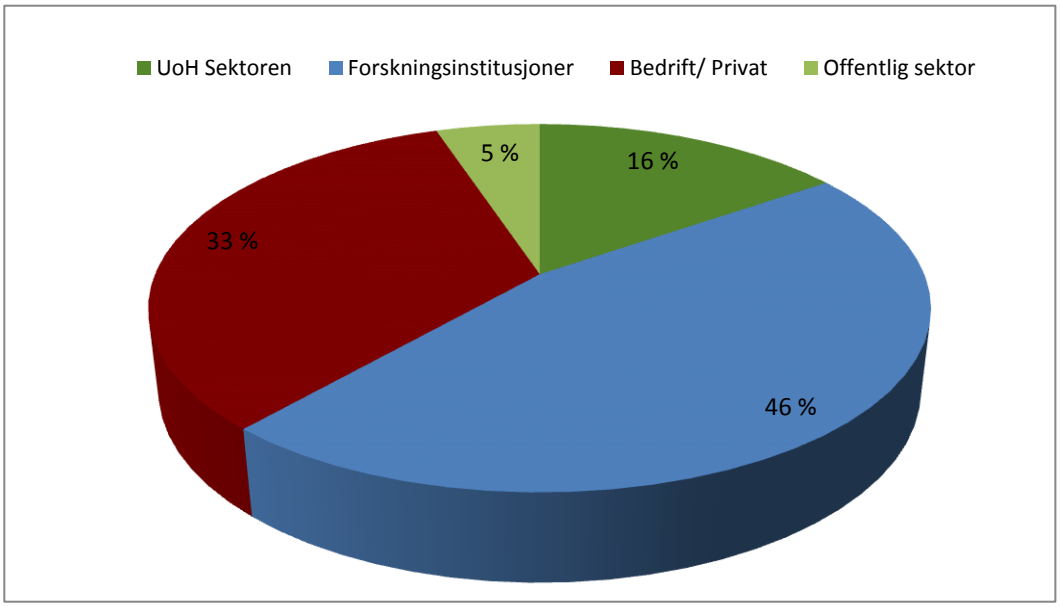
6.1.6 Tiltak for å nå spesielle målgrupper

Samiske tema er blitt viet spesiell oppmerksomhet i 2014 både ved deltakelse og informasjonsaktivitet i møter og på samlinger. Dette gjelder særlig møter med sentrale aktører ved Samisk høgskole og Sametinget. RFFNORD har i den forbindelse gjennomført tre samarbeidsmøter i 2014 med Sametinget sammen med Forskningsrådet og VRI-Finnmark. I disse møtene er aktuelle satsinger i virkemiddelapparatet tillagt stor vekt, men det er også gitt innspill til Sametingsmeldingen om høyere utdanning og forskning, og til ulike samiske nærings-, kultur og forskningsprogram. Representanter fra RFFNORD-sekretariatet og styret deltok ved Sametingets oppstartskonferanse vedrørende sametingsmeldingen om høyere utdanning og forskning i Kautokeino. I FoU – strategien 2013- 2016 er som nevnt samiske rettigheter, samfunnsutvikling og levekår et viktig innsatsområde der nordnorsk kompetanse gjennom forskning skal styrkes.

Bedriftsmobilisering har vært vektlagt både i 2013 og 2014, og resultatene av dette arbeidet tydeliggjøres om man ser på prosjekter innvilget i 2014 fordelt på sektor. Fondsregion Nord-Norges prosjektportefølje består dette året av 33 % bedriftsprosjekter, noe som er en økning fra 2013, da bedriftsprosjekter utgjorde 22 % av totale bevilgninger.

[5] Vedlagt er en fullstendig liste over møter og deltakelse i ulike forum (Vedlegg 1).

Figur 2: *Tilsagn i 2014 fordelt på sektor*

Spesielt har ordningen med *løpende kvalifiseringsstøtte til bedrifter* vært effektiv i denne sammenheng. Dette er en mulighet for bedrifter til å søke RFFNORD uavhengig av oppsatte søknadsfrister, og man møter slik bedrifters behov for en raskere avklaring på søknaden. Fondssekretariatet har også forsøkt å holde tett dialog med bedrifter som søker på denne utlysningen, dette for å redusere antall avviste søknader og slik øke sannsynligheten for å beholde aktuelle bedrifter i virkemiddelapparatet.

Bedriftsprosjekter som har fått bevilgning gjennom den løpende utlysningen i 2014:

Utvikling av teineteknologi i norsk rekefiske og verdikjede for levende reker fra hav til marked	Norway King Crab Production AS
Hvordan lykkes stort som små?	Hermetikken Næringshage
Tunikater - en ny ressurs innen kraftfôr produksjon for drøvtyggere?	Akvatik AS
I kokkens fotspor - på jakt etter kvalitet og spesialitet	Stiftelsen Norsk Sjømatsenter
Redusert vekt og lang levetid på roterende deler	Tocircle Industries AS

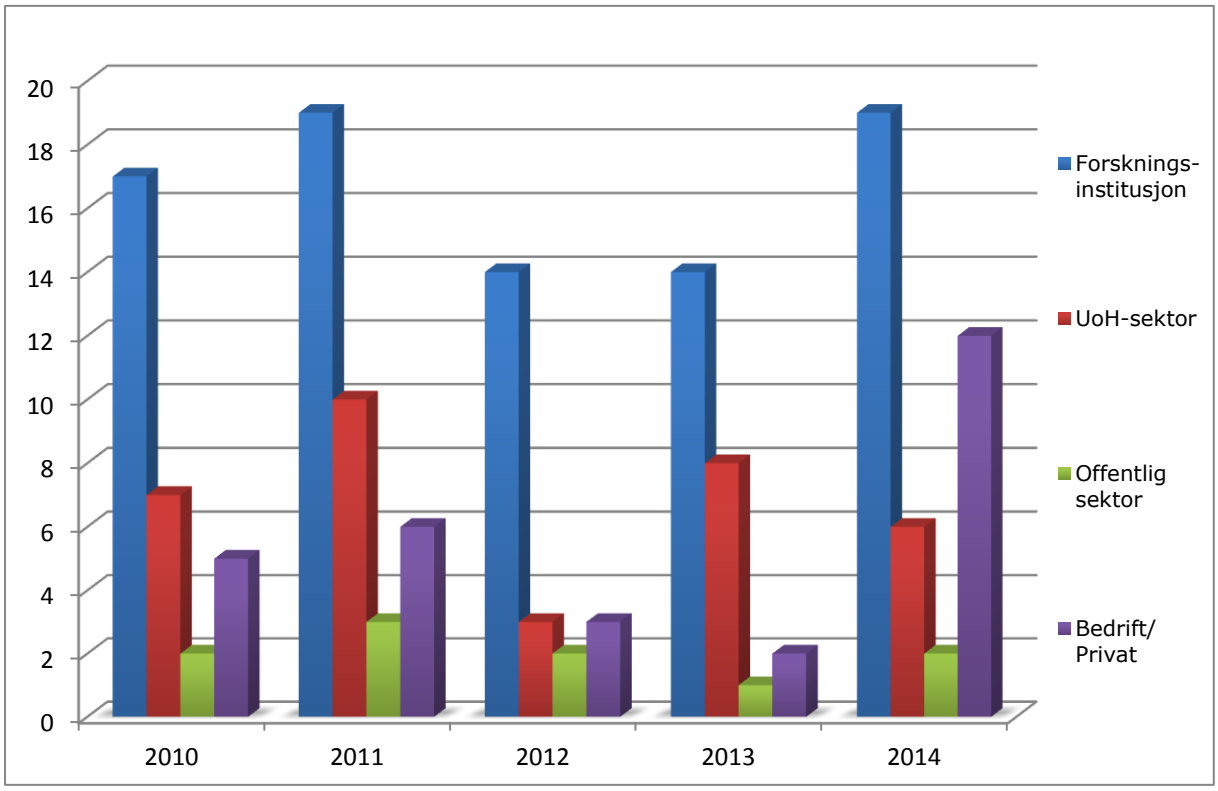
I tillegg til kvalifiseringsstøtte har også flere bedrifter, i samarbeid med FoU-institusjoner, fått innvilget større FoU-prosjekt i 2014 gjennom utlysningene «*Nordnorsk leverandørindustri – bedriftsprosjekter*» (våren 2014) og «*Regionale bedriftsprosjekter*» (høsten 2014). Dette gjelder bedriftene Grieg Seafood Finnmark, Narvik Composite, Plastservice, Biomar, Norway King Crab Production og Itet AS. Norway King Crab Production AS er et godt eksempel på en bedrift som først fikk kvalifiseringsstøtte hos RFFNORD i 2013, for så å få innvilget et hovedprosjekt på utlysningen "*Regionale bedriftsprosjekter høst 2114*" i samarbeid med nasjonale og internasjonale partnere.

Til slutt kan det nevnes at i tillegg til «tradisjonell» mobilisering gjennom deltakelse i ulike forum og møter med bedrifter, så har RFFNORD også siden januar 2014 vært aktiv på sosiale media kanalen Twitter, som et mobiliseringstiltak for å nå ut til bedrifter.

6.1.7 Internasjonalisering av nordnorsk forskning

Det ble i oktober avholdt et dialogmøte mellom UD og RFFNORD i Tromsø hvor muligheter og mobilisering mot internasjonale programmer var gjenstand for faglig diskusjon. Dialogmøtet hadde bredt oppmøte fra sentrale nordnorske FoU-aktører og FoU-aktører i virkemiddelapparatet. UD utarbeidet i etterkant rapporten *«Regionale strategier for bruk av EUs programmer for forskning og innovasjon. Utenriksdepartementets og Forskningsrådets dialog med de Regionale forskningsfondene»*. RFFNORD har gitt sitt tilsvar hvor RFFNORD slutter seg til ideen om å arrangere prosjektverksteder. Det er også styrets oppfatning at hovedvekten av tilbudet for søkere til EU-programmer må relateres til konferanser, informasjonsmøter o.l. Samtidig blir det fra fondsstyrets side påpekt at en ytterligere mobilisering krever mer administrative ressurser enn fondet i dag har til rådighet, og at det kan bli utfordrende for de regionale fondene å skulle gjennomføre slike aktiviteter uten økte ressurser. Disse tilbakemeldingene ble sendt til Forskningsrådet/UD i januar 2015.

Figur 3: *RFFNORD tilsagn fordelt på sektor 2010-2014*

7. Økonomi

7.1 Økonomisk ramme

Det er bevilget i alt 31 920 000 mill. kr til Fondsregion Nord-Norge fra Kunnskapsdepartementet for 2014. I tillegg fikk RFFNORD 4,8 mill.kr av 15%-potten fra Forskningsrådet.

7.2 Administrasjonskostnader

Det er avsatt ca. 9 % av ordinær tildeling til administrasjon, og dette utgjør 2 872 800 kr for 2014. *Totale* administrasjonskostnader for 2014 ble 2 509 020 kr.

7.3 Resultatregnskap

Tabell 2: *Resultatregnskap for Fondsregion Nord-Norge 2014*

	Inntekter
Tilskudd fra Kunnskapsdepartementet	31 920 000
«15 % potten»	14 967 000
Avsatte/overførte midler fra tidligere år	12 499 217
Inndratte midler 2014 + korrigeringer	3 042 367
Renteinntekter 2014	2 590 626
Sum inntekter	**65 019 210**
Kostnader	
AV og IT-utstyr, mobil telefon	7 967
Mva	29 458
Andre tjenester, Forbruksmateriell mm	13 846
Annonser; markedsføring, informasjonsmateriell	722
Konferanser; informasjonsmøter (herunder Årskonferansen 2013)	-
Møteutgifter	20 555
Tjenestereiser; sekretariat og fondsstyre	403 611
Telefongodtgjørelse	7 376
Fastlønn	1 477 387
KLP 10	108 580
Lønn; styrehonorar	339 993
Arbeidsgiveravgift	99 525
Total sum administrative kostnader	**2 509 011**
Bevilgninger 2014	**35 595 000**
Utbetalte prosjektmidler	24 397 774
Sum utgifter	**38 104 011**

**** Saldo ikke-utbetalte tilsagn per 31.12.2014 = 93 461 291**

7.3 Tildelinger til prosjekter

Tabell 3: *Fordeling av fondsmidler på satsningsområde og søknadstype i henhold til utlysninger i 2014**

Satsingsområde	Søknadstype	Utlyst	Bevilget
Løpende kvalifiseringsstøtte for bedrifter	**Kvalifiseringsstøtte**	**1 000 000**	**1 600 000**
Løpende kvalifiseringsstøtte til EU prosjekter	**Kvalifiseringsstøtte**	**1 000 000**	
Regionale kvalifiseringsstøtte vår 2014	**Kvalifiseringsstøtte**	**2 500 000**	**1 750 000**
Nordnorsk leverandørindustri vår 2014	**Forskerprosjekter**	**9 000 000**	**18 817 500**
	Bedriftsprosjekter	**9 000 000**	
Arealutfordringer – Forskning på bergverk og havbruk våren 2014	**Forskerprosjekter**	**9 000 000**	**7 894 000**
Regional kvalifiseringsstøtte høsten 2014	**Kvalifiseringsstøtte**	**2 500 000**	**2 000 000**
Regionale bedriftsprosjekter høsten 2014	**Bedriftsprosjekter**	**9 000 000**	**7 051 000**
Regionale offentlige prosjekter høsten 2014	**Forskerprosjekter**	**9 000 000**	**0**
15% «Bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi»	**Bedrift/ offentlige prosjekter**	**15 000 000**	**4 800 000**
Totalt		**53 000 000**	**43 912 500**

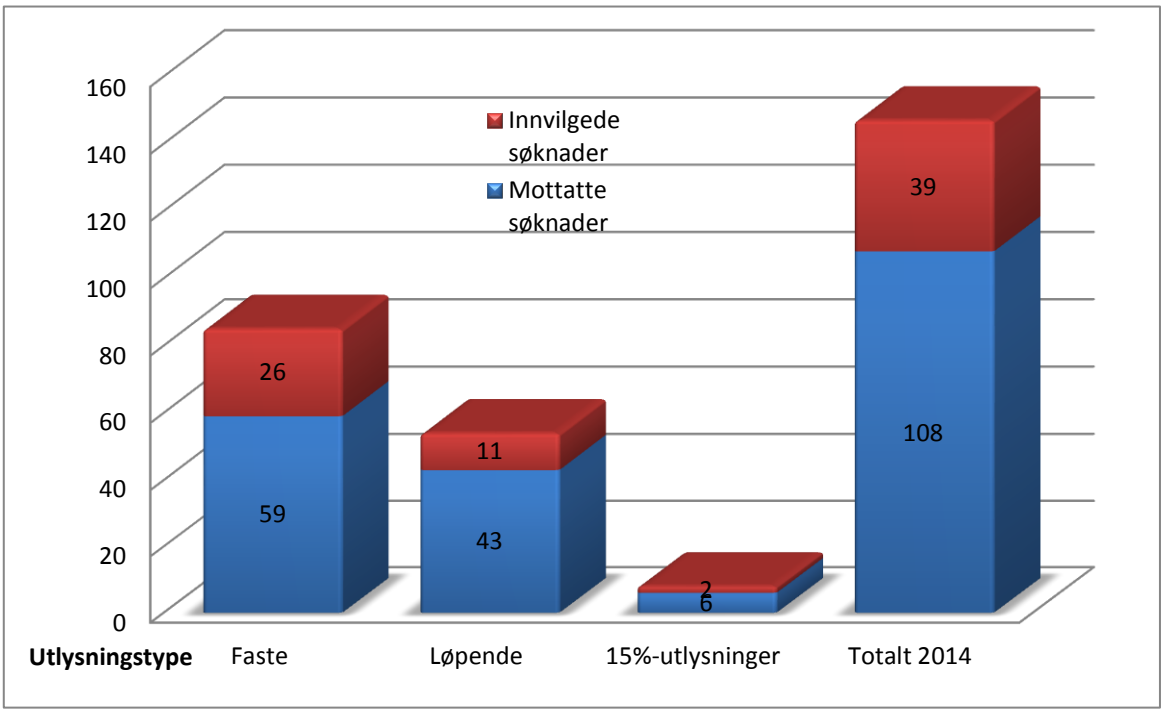
* RFFNORD var med på fire «15 % -utlysninger» med andre fond, men var ikke «bank» for noen utlysninger i 2014. «Nordnorsk leverandørindustri-utlysningene» er bokført 2013, men her tatt med i statistikkgrunnlaget for 2014.

8. Utlysninger og tildelinger

8.1 Søkning til fondet – erfaringer og profil

Regionale forskningsfond Nord-Norge (RFFNORD) hadde seks faste utlysninger i 2014, samt at RFFNORD deltok på fire fellesutlysninger med andre fondsregioner. Det kom inn i alt 59 søknader til Fondsregion Nord-Norge for de faste utlysningene, hvorav 26 fikk bevilgning. I tillegg mottok RFFNORD 6 søknader til fellesutlysningene innenfor tema «Bærekraftig ressursutnyttelse, energi og teknologi» og «Tjenesteinnovasjon i kommunal sektor», hvor 2 av søknadene til den første utlysningen ble innvilget. Fondet mottok i alt 43 søknader til de to løpende utlysningene som lå ute i 2014: «*Løpende regional kvalifiseringsstøtte til EU-prosjekter*» og «*Løpende regional kvalifiseringsstøtte til bedriftsprosjekter*», hvorav 11 prosjekter ble innvilget. Innvilgelsesprosenten ble dermed 36 % totalt, noe som stabilt i forhold til 2013, da den også var på 36 %.

Figur 4: *Antall mottatte og innvilgede søknader per utlysningstype 2014*

Ved informasjon om fondet vektlegges blant annet formalkravene som stilles ved vurdering av søknadene. Til tross for dette ble ca. 14 % av søknader til de faste og fellesutlysningene avvist på formelt grunnlag under forvurdering i 2014. Avvisningsprosenten er enda noe høyere for de løpende utlysningene. Det er flere grunner til avvisning, men de hyppigste er at søknaden ikke har vedlagt obligatoriske dokumenter, som prosjektleders CV. Det er dermed fortsatt viktig å ha fokus på formalkrav, ettersom søknaden ellers kan holde høy kvalitet når det gjelder kriterier som tema og regional relevans. Det regionale forskningsfondet i Nord-Norge ser det som gunstig å ha tettest mulig dialog i forhold til de løpende utlysningene, og går ofte i dialog med søker dersom det mangler vedlegg slik at de har mulighet til å trekke søknaden for så å søke igjen med nødvendige dokumenter.

8.2 Tildeling til prosjekter

Tabell 4: *Antall prosjekter som har fått bevilgning fordelt på fylke og prosjekttype i 2014*

Fylke	Institusjonsprosjekter		Offentlig/ Bedriftsprosjekt		Løpende kvalifiserings-støtte	Prosjekter totalt
	Kvalifiserings-støtte	Forsker-prosjekter	Kvalifiserings-støtte	Forsker-prosjekter	Kvalifiserings-støtte	
Finnmark			1	2	2	**5**
Troms	2	3	1	1	3	**10**
Nordland	11	2		5	6	**24**
Totalt	**13**	**5**	**2**	**8**	**11**	**39**

8.3 Rapportering fra prosjekter

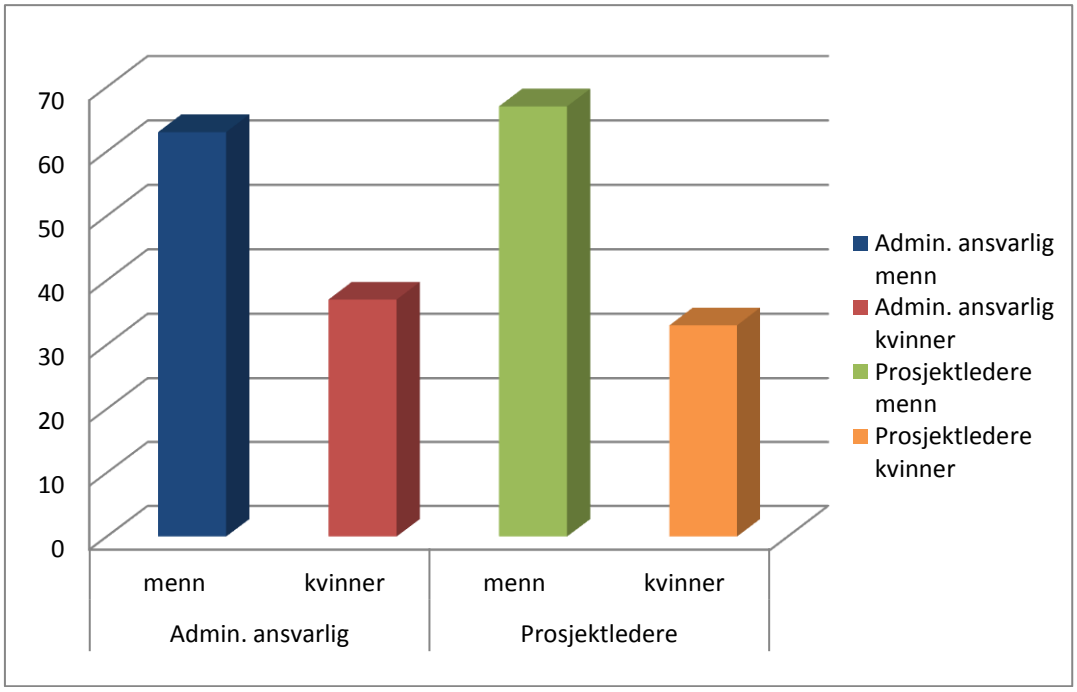
Det ble sendt spørreskjema til prosjektene som var under gjennomføring eller avsluttet i 2014. I tillegg er det hentet ut resultater fra fremdrifts- eller sluttrapporter hvor slike forelå. Prosjektrapporteringen inneholder primært data fra prosjekter igangsatt i 2010-2013, ettersom dette er de aktuelle pågående/avsluttede prosjektene i 2014. En vesentlig andel av prosjektene som omfattes av utlysninger i 2014 har ikke produsert nevneverdige resultater så tidlig i prosjektperioden eller kommer ikke i gang før i 2015, og omfattes dermed ikke av denne undersøkelsen. Dette gjelder også prosjekter som av ulike årsaker har måtte utsette prosjektoppstarten. Totalt er det mottatt årsrapportering eller hentet ut resultater fra andre rapporter fra totalt 49 prosjekt for 2014. En oppsummering er presentert under.

Angående avsluttede prosjekter i 2014 er det en viktig faktor som må tas i betraktning når det gjelder rapportering og sluttresultater. Fondssekretariatet i RFFNORD har i løpet av 2014 foretatt en gjennomgang av prosjektporteføljen. Dette resulterte i terminering/ kanselering av prosjekter som ikke var igangsatt eller hadde gått over sluttdato uten å nærme seg ferdigstilling. Ni av de 26 avsluttede prosjektene i 2014 ble aldri igangsatt eller gjennomført, og det foreligger dermed ingen relevant rapportering fra disse prosjektene.

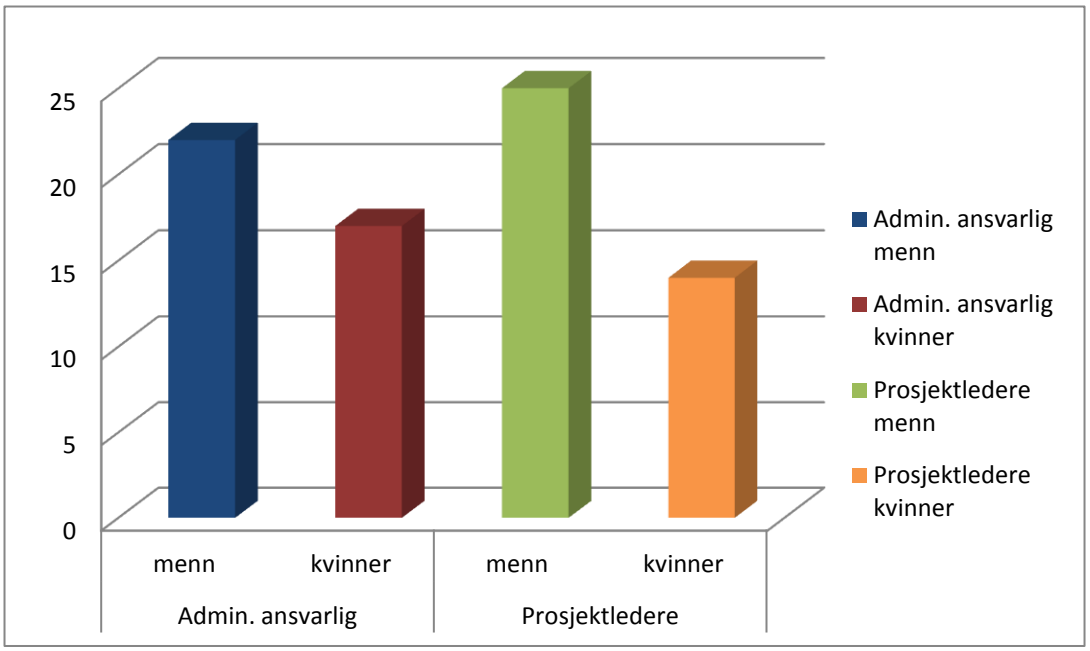
Kjønn på prosjektledere og prosjektansvarlig

Blant de 100 prosjektene som fikk tildeling, var igangsatt eller ble avsluttet i 2014 var kjønnsfordelingen på prosjektlederne 67 menn og 33 kvinner. Fordelingen blant administrativt ansvarlige var 63 menn og 37 kvinner. Ser man på de 39 prosjektene som fikk tilsagn i 2014 (vår, høst og løpende utlysninger, samt de to tildelingene på 15%-potten) isolert var kjønnsfordelingen mellom prosjektledere 25 menn og 14 kvinner, og av administrative ansvarlige var 22 menn og 17 kvinner.

Figur 5: *Total kjønnsfordeling administrativt ansvarlige/prosjektledere for tilsagn, igangsatte og avsluttede prosjekter 2014*

Figur 6: *Kjønnsfordeling administrativt ansvarlige/prosjektledere for tilsagn gitt i 2014*

Formidlingsresultater

Vitenskapelige artikler og annen publisering

7 av prosjektene som ble ferdigstilt i 2014 rapporterer om publikasjon av vitenskapelige artikler, og 18 av de pågående prosjektene rapporterer om utgitte eller planlagte vitenskapelige publikasjoner. For noen av prosjektene er ikke dette målet, eller de har ikke kommet langt nok i arbeidet til at dette er aktuelt. Vedlagt er en liste over publikasjoner som er rapportert inn til Regionale forskningsfond Nord-Norge (vedlegg 3).

Seminarer, konferanser og fagmøter

Av de 49 prosjektene det foreligger rapporteringsresultater fra er det 32 prosjekt som viser til høy deltakelse og foredrag på seminarer, konferanser, workshops, fagseminar og/eller prosjektverkstedsmøter. De fleste av prosjektene som har deltatt på slike aktiviteter har ofte bidratt i flere forum, som også inkluderer andre relevante eller interesserte aktører.
Noen av arenaene som nevnes er: Arctic Frontiers 2014, Offshore Northern Seas (ONS) messen i Stavanger august 2014, Norsk Bergindustris Miljøkonferanse, PROFRES forskerskole Stavanger, Nordisk Grounded Theory Seminar Bergen. Aquaclimate – Klimamarin Trondheim, Annual meeting of the ICES-FAO working group on fishing technology and fish behavior i New Bedford USA, Games for Health Europe i Utrecht Nederland, Barentskonferansen april 2014, Nordisk Ministerråd forum for regional utvikling på Island november 2014, Den nasjonale konferansen for lærerutdannere i matematikk – Kultur og kreativitet 2014, RENT – Research in Entrepreneurship and Small Businesses – konferanse Luxemburg, International Congress on Arctic Social Science i Canada.

Annen formidling (presse, web, etc.)

6 av prosjektene har opprettet egne nettsider og 14 prosjekter rapporterer om «populærvitenskapelig formidling» i form av avisoppslag eller annen medieomtale. Det kommer klart frem i rapporteringen at prosjektlederne er blitt mer oppmerksom på betydningen av dette, og når et prosjekt har fått oppmerksomhet i media resulterer dette ofte i flere oppslag. Det er også en gledelig utvikling at prosjektene i større grad enn tidligere nevner Regionale forskningsfond Nord-Norge som finansieringskilde når de formidler gjennom media. En medvirkende faktor til dette kan være at RFFNORD siden januar 2014 som nevnt har vært aktiv på Twitter, noe som gjør at vi lettere kommer i kontakt med enkeltforskere, bedrifter, journalister etc., og muliggjør at fondet kan spre egne nyhetssaker fra vår nettside, og slik få oppmerksomhet rundt arbeidet vårt i regionen. Til slutt kan det nevnes at en ny formidlingskanal fra tidligere år er video og bruk av nettsteder som Youtube eller Vimeo. For eksempel har prosjektet «*Utvikling av artsselektiv snurrevad*» - et samarbeid mellom NOFI Tromsø, Tustern AS, SINTEF Fiskeri og Havbruk og UiT Norges arktiske universitet, lagt ut en video på Youtube som beskriver resultater av forskningen så langt, i tillegg til å nevne RFFNORD som finansieringskilde (se vedlegg 3). Det blir interessant å følge denne utviklingen framover i forhold til populærvitenskapelig formidling.

Rekruttering til andre virkemidler

Av prosjektene som er avsluttet og gjennomført i 2014 – totalt 17 – rapporterer ni prosjekter om innsending av hovedsøknader til andre virkemiddelordninger. Dette gjelder RFFNORD, Forskningsrådet, Horisont-2020, JPI-Climate (EU) og EØS-Norway Grants. Av disse har fem fått positivt tilslag; to på forskerprosjekter hos RFFNORD og tre fra Forskningsrådet, henholdsvis BIONÆR-programmet og «Hav og kysten» programmet. Prosjektet som fikk videre finansiering fra BIONÆR har også blitt invitert inn i en Horisont-2020 søknad med internasjonale partnere.

Hovedvekten av igangsatte/pågående prosjekter i 2014 har så langt ikke resultert i rekrutering til andre virkemidler, men flere av prosjektene rapporterer om stipendiater eller masterstudenter knyttet til arbeidet. Det er også noen av prosjektene som opplyser om at de har fått ytterligere prosjektmidler i form av skjønnsmidler fra Fylkesmannen, midler fra

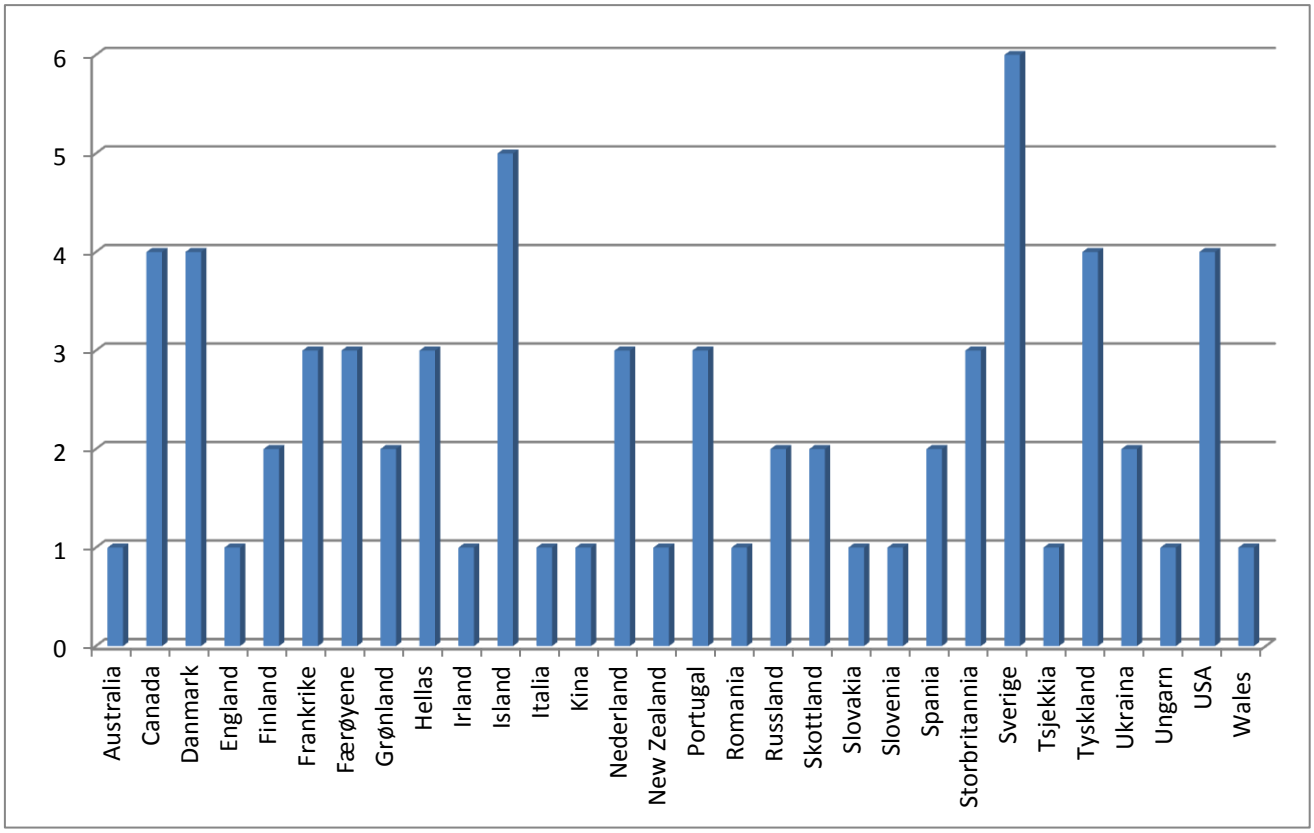
Norges forskningsråd, henholdsvis HAVBRUK og MABIT programmene, Innovasjon Norges ARENA program, støtte fra Nordisk Ministerråd, kommunale eller private midler. Flere av prosjektene rapporterer om planlagte hovedsøknader til RFFNORD, Forskningsrådet, Horisont-2020 etc. Resultatene av disse søknadene vil bli klart i løpet av 2015.

Samarbeid regionalt, nasjonalt og internasjonalt

Samarbeid – både regionalt, nasjonalt og internasjonalt – fremstår som et veldig positiv element i Fondsregion Nord-Norges prosjektportefølje. Det vektlegges i samtlige utlysningstekster at samarbeid, enten med partnere innenfor fondsregionens grenser eller nasjonalt/internasjonalt, vil telle positivt for søknaden. Resultatene av dette kommer tydelig fram i rapporteringsresultatene. Av prosjektene det er innhentet informasjon fra er det kun 4 prosjekter som ikke rapporterer om noen form for samarbeidskonstellasjon. Det vil si at hele 92 % av alle pågående/ avsluttede prosjekter som er inkludert i dette sammendraget er basert på samarbeid mellom institusjoner, virksomheter eller bransjer i regionen, og/eller nasjonalt og/eller internasjonalt samarbeid. Flere rapporterer også om etablert kontakt med andre aktører i løpet av prosjektperioden, eller at deltakere har blitt invitert inn i andre prosjekter innenfor samme tema. Dette kan være en inngangsport til andre virkemidler.

Flertallet av prosjektene (29 av 49) rapporterer om internasjonalt samarbeid, ofte med partnere fra flere nasjoner, og det er stor bredde i forhold til samarbeidsland.

Tabell 5: *Internasjonale partnere – antall fordelt på nasjon*

Vedlegg:

1. **Mobiliseringsaktiviteter 2014**
2. **Prosjekter 2014 fordelt på sektor**
3. **Publikasjoner prosjekter 2014**
4. **Regnskap 2014**